

Ese de două ori in septembra: Joi-a si Dominec'a; era cindu va pretenie importantă a materialelor, va esă de trei său de patru ori in septembra.

Prețul de prenumerare.

pentru Austria:

pe anu intregu	8 fl. v. a.
„ diumetate de anu	4 fl. v. a.
„ patrariu	2 fl. v. a.

pentru România si strainatate:

pe anu intregu	12 fl. v. a.
„ diumetate de anu	6 fl. v. a.

ALBINA.

Pesta, in 27 martiu 1872.

Ultimele incercări ale partidelor litigante din parlamentul magiaru, pentru de-a complană unu compromisu medilicatoriu ca să se finescă luptele sterile ce consuma timpulu dietei in daru, n'au potutu avé neci unu rezultat si asié tra-ganarea discusiunilor se continua si mai departe dupa cum s'a inceputu; oposi-tiunea precauta ince vediendu că par-tid'a guvernemantale din aceste discu-siuni inca vré se faca capitalu politiciu, pentru ca se nu i se pôta imputá ca prin discusiunile lungi in privintia novelei electoralui s'ar impiedicá votarea mai multor proiecte de legi, cari sunt de cea mai mare urgintia, in siedint'a de ieri prin C. Tisza a facutu propunerea de a se de-cide, ca incepndu de la 2 aprile se se tienă siedintie si dominec'a si in serbatori, in cari se se desbata amintitele proiecte de legi importante, pe cari le ascépta tiér'a cu atâta ardore. Asupra acestei propu-neri se va decide in siedint'a de adi a dietei.

Intre aceste se vorbesce că in par-tid'a lui Deák s'ar fi escatu o sfasiare, care ar avé natur'a de a provocá o crise ministeriale, deórece Lónyai ar fi in ne-intielegere cu cei mai multi corifei in-semnatii ai partidei, — de alt'a parte éra se afirma cuposibilitate că contele Wenck-heim a fostu chemata la M. Sa, si intr'o audience mai indelungata ar fi fostu vorb'a despre formarea unui ministeriu vechiu conservativu sub presiedint'a ai-mintitului conte.

Disolverea dietei boeme inca totu mai preocupa spiritele din Translaitania, si inca in cea mai mare mesura, căci atâtu guverniul lui Auersperg, cătu si partidele suntu agitate in gradul celu mai naltu, si de aceea vedemu că in am-bele tabere se desvólta o energia estra-ordinaria pentru ca sè dobendésca maiori-tatea alegiloror de deputati pentru viit'orea dieta conchiamata pe 24 aprile. Alegile de deputati se vor efepțiui in 18 aprile, éra proprietari mari vor ale-ge in 22 aprile.

Reichsrathulu intr'adeveru s'a pro-rogatu, precum se prevedea inainte din cau'sa serbatorilor, si abia in lun'a lui maiu se va intruní éra; acésta prorogare cam indelungata s'a facutu probabilmente cu intentiunea ca diet'a Boemiei sè aibe timpu pentru alegerea deputatilor de Reichsrath, insa precum ni spune dia-riul „Osten,” maioritatea dietei viit'orie inca va fi a cehiloru, si asié in daru vor ascepta domnii din Reichsrath pre cole-giloru din Boemia, de óre ce diet'a de bunaséma éra va respinge alegerea deputatilor pentru Reichsrath.

Petrecerea cam indelungata in Italia a principelui prusescu Fridericu Carolu a datu ansa unor diarie din Viena sè faca combinatiuni alarmatòrie, dicendu că prin-cipele amintit u de bunaséma nu in daru petrece atâta timpu pe la curtea regelui galantomu si visitédia orasiale classicé ale Italiei, ci că dinsulu ar tracta cu guverniul italiano in privintia unei alian-tie ofensive si defensive intre Italia si Germania, la care ar fi sè se alature si — Russia; firesce că acésta aliantia déca s'ar realisá in prim'a linia, ar si amenin-tiata Austro-Ungaria, de aceea nu e mi-re déca diaristicei nemtiesci-jidovesci din Viena i-a succesu sè faca óresi-care sensatiune estraordinaria prin acésta scire alarmatòria. La tóta intemplarea noi inca trebuie sè recunoscemu, cumca combinatiunea despre acésta tripla alian-

tia e possibile, căci Italia in starea de astâdi a lucurilor usioru pôte fi con-strinsa chiar si la o aliantia ca acésta, cu care de bunaséma nu consimte, si pôte fi indemnata prin unele prospecte frumóse, cari pré usioru ar poté face ca poporul italiano sè se insufletiesca pentru unu resbelu ofensivu contra Austro-Ungariei, bentru de-a ocupá littoralele adriaticae si parteua italiana din Tirolu etc. etc.

Realisarea acestei aliantie dupa cum o descrie amintitele diarie vienes, la totu casulu ar fi o fatalitate mare pentru imperiulu austriacu si diplomati'a sa cea retrograda ar trebuí se aiba o trista re-muscare — si o pré amara invetia-tura, cugetandu la calcarea aliantie de la Salisburg, pe care se radiemá la casu de necesitate imperatulu Napoleonu cindu a dechiaratu resbelu Prussiei, careia i succese inca sè rescóle tóta Germania in contra Franciei, éra pe Austria o sili sè abandone pre aliatulu seu de la Sena.

Luaramu notitia despre acésta com-binatiune a diaristicei vienes, care de căte-va dile mereu se sustiene in diferite versiuni ca o posibilitate ce afia destulu de multi creditori, — cu tóte că o scire mai recinte, ce ni aduce firulu electricu cu dat'a din Roma, 22 mart., ni spune că diairiul „Italie“ intr'unu articlu speciale discutandu a supr'a combinatiunilor su-livate in diaristic'a vienesa cu privire, la o aliantia ofensiva si defensiva intre Italia si Germania, că — „o asemenea aliantia ar sè contra ratiunei si a cincis in privintia acésta nu pôte avé neci o proba de verosimilitate.“

Asia dara combinatiunea de aliant'a acésta e desmintita deja, si e desmin-tita de unu diauri de frunte care sta in relatiuni intime cu guverniul italiano, — inse chiar pentru că unu diauri guverne-mentale o desminte, marturismu since-ru, că pe noi nu ne-a potutu liniscí pe deplinu, — de óre ce din trecutu scimu pré bine, că asemenea sciri din partea guvernielor respective de regula se desmintiescu, inse pucinu mai tardiu to-tusi — se adeverescu.

Parlamentulu din Londra trece in lumea intréga — de modelu alu parlamentarismului ; la elu, la cele-ce se petrecu in elu se facu pro-vocari in tóte casurile straordinarie, prin tóte parlementele. Ungurii nostri mai vertosu totu spre parlamentulu din Londra si atientescu ochii, căci — acel'a invétia cu esemplulu seu, cum se tiene in celu mai frumosu modu — po-porulu in jugu de aristocratia. Scàndale, scene scomotóse, conflicte grosolane, in parlamentulu Angliei nu se intempla de cătu dora in 30 de ani o data. A intrerupe prin scomotu discur-su neplacutu alu unui oratore, nu s'a mai ve-diu de aprope 40 de ani, cindu pre marche agitatoriu O'Connell maioriitatea print' unu spec-taclu infernalu de larma si siuerare intreprin-sese a-lu face se nu fia auditu si priepeputu de publiculu asultatoriu.

D'a de 19 martiu inca in acésta privintia arunca o péta a supr'a parlamentarismului an-glu, de cătu carea mai mare si mai urita nu se pôte intipui. Dilke, deputatu de principie re-publicane, ajunse a-si face si motivá o inter-pe-latiune a sa despre abusurile ce se comitu cu list'a civile. Datele lui infuriara pre maioriitatea monarhica si ministrul Gladstone respusen in tonu fórté iritatu si vatematoriu. Se scolá apoi altu republicanu, Herbert, sè apere propu-nerea lui Dilke si — incepndu si densulu cu marturisirea că este republicanu din principiu, maioriitatea prorupse intr'o larma internale, siuerare, mugire, pana si latrare ca canii, si ur-lare ca lupii, continuandu peste diumetate de óra spectaculu ne mai pomenit u si neper-mi-tiendu ca oratorele sè vina la cuventu! In fine

presiedintele nu sciu pune capetu scandalului, de cătu desiertandu tribunele si prefacendu-siedint'a in conferintia privata, unde dnii an-glii, republicani si monarchisti, sè se fia tracta-tu unii pre altii chiar porcaresce. Dupa redeschiderea siedintoi publice apoi s'a facutu rotaro, si pentru propunerea republicanului Dilke s'a pronunciato cu totulu 4 membri, insa mai tardiun dintre deputatii absinti s'au mai de-chiaratu priu diuarie inca cinci consemititori.

Astfelu s'a terminat in multu laudatulu parlamentul lui Britanici-mari unu atacu a supr'a liste civile, adeca a supr'a millionelor ce — casă la noi, se votédia domitorului si casei lui, si — parte mare se intrebuintidéa pentru felu de felu de coruptiuni si scopuri politice! Dar — destuptá-se-vor o data poporale si punevor stavila abusurilor domnesci!

Cetitorii nostri si vor aduce a minte de-spre concursele ce publicaramu si noi pentru inspectoratele scólelor poporali din granit'a mil. banatica. Astadi inspectorii sunt denumiti ; in centru langa comand'a din Temisióra serbu-ca referendariu, in pările asia-numite serbo- si germano-banatice, la Panciova si Biserica-alba, unde poporatiunea romana este fórté numerosa, si are cea mai urgintă lipsa de scóle nationali, totu serbi; in pările romane-banatice, unde poporatiunea intréga este romana, némtiu, a nume dlu Scherbauer, cu scaunul in Caranse-bezii. Sè traiésca guvernul ungurescu, carele inca o data dovedi cătu se pôte de eclatante că tind a cultivá de mórte — pre romani, condi-tiunea de viéta a magiarilor! — Dupa cum spusem noi informati, dintre romani au compe-tit u multi, si inca unii dinstini barbatii de specialitate pentru acele posturi, dar — bagu-sém'a n'au fostu destulu de pronunciati Deákisti. Sè traiésca Deákistii nostri, cari sprigi-nescu acestu guvern de astadi, pentru a sa si a nostra perire !

Deákismulu la Romani.

Ne-am ferit u acuma a vorbi despre propagand'a, despre cultulu ce unii ómeni si chiar romani, orbiti de im-petulu egoismului loru, au inceputu a face pana si diosu in poporu la satele ro-mane — nu melui si partitei lui Deák, sub care masca se ascunde fastadi slabitiunea si violența guverniului magiaru.

Ne-am ferit, pentru că, dupa tóte reporturile ce primiramu in acésta privintia, acestu cultu si acésta propaganda la romani ni se imparea unu ce fórté ab-surd, unu scandalu, o adeverata blas-femia!

Astadi, dupa ce asemenei reporturi ni aduce si démn'a nostra socia de lupta, mam'a „Gazeta“ din Brasovu, despre asemenei incercări intre Romanii din Ar-délu; dupa ce mai de parte, datele prin-cipiului si se ilustra aceste incercări, ni do-vedescu că, spre scopulu acestei absurdur-propagande se calca pana si legile in pi-ciora, éra dreptatea si umanitatea se in-sulta pre facia, — astadi nu mai potem-u tacé, căci tacendu am comite unu mare pecatu.

Partile Carasiulu si ale Temesiului sunt mai vertosu bantuite de acésta lepra moderna ce ni-a importat o si o propaga — faimosulu nostru d. episcopu Olteanu din Logosiu si cu totu aparatulu guvernemental, rivalisandu intre sine intr'unu modu, demnu de o causa mai buna. Par-rol'a este : „Numai cei-ce se dechiară de partișani ai lui Deák, adeca de glorifica-tori ai acestuia si spriginitori absoluti ai guverniului magiaru de astadi, numai aceia se vor bucurá de protectiunea mai-nalta, de tóte favorurile publice si priva-te din partea domnilor!“

Unu protopopu vré sè-si fericésca, adeca sè-si asiedie intr'o deregatoriu buna pe

Prenumeratuni se facu la toti dd. corespun-dinti ai nostri, si de-adreptul la Redactiune Stationsgasse Nr. 1, unde sunt a se adresă si corespondintele, ce privesc Redactiunea, administrațiunea seu speditor'a; căte vor fi nefrancate, nu se vor primi, éra cele anonime nu se vor publica.

— MDXXI —

Pentru anunțe si alte comunicatiuni de in-teresu private — se respunde căt 7. cr. de-ziua; repetiile se facu cu pretiu scadintu. Prețul timbrului căt 30 cr. pentru una data se antcipa.

fiu-seu séu pe ginere-seu; altulu vré sè-si marite fetele dupa juni fora avere, carorul asia-déra li trebuie numai de cătu functiuni grase, pentru cari li lipsescu me-ritele; alu treile vré sè se scutescacontra unor atacuri si persecutiuni din partea superioritathei sale pentru abusuri grele: — ei, precum se respandesce, n'au de cătu sè mérge la parintele ep-pu in Lugosiu, séu la dlu conte in Jamu, sè jöre la stindartulu lui Deák si sè incépa a propagá acésta-si cre-dintia printre poporu, si dorintiele loru se implinescu, séu — celu pucinu li se promite că se vor imprimi.

Comunitătile camerale si cele ale domi-nialor mari, déca au trebuita de pa-duri si de ecva arende: ele n'au de cătu sè se numésca deákiste si — lips'a loru incéta, celu pucinu pentru unu momentu, si a nu-me pre cătu timpu tienu alegerile si agi-tatiunile pentru ele.

Abia mai pôte fi de lipsa sè spu-nemu, că atari promissiuni si favoruri — sunt nemorali si nelegali.

Este vorb'a de alegerea antistielor comunalui; ei bine, bietiloru romani, ne-cunoscetori de legi, li se predica pre unele locuri chiar de preotii loru, pre aiurea pretorii si ceialalti diregatori cer-cualii vestescu in gur'a mare că — „nu-mai cei ce se vor marturisi deákisti, potu conta sè fia alesi! Si apoi abusulu domnilor, influența nelegale — sè numai cunoscă margini pre unele locuri!“

Din comitatulu Carasiului ni se des-criu unele esemplu de acésta catego-rija, cari ni-ar revoltá sufletul in peptu — déca le-am poté crede — nude si crude, dupa cum ele ni se aducu la cunoascinta. Buna óra, despre dlu pretore Biró din Jamu ni se spune că — face din lege batjocura si — sub cele mai próste pre-teste, pentru d'a impedece alegerele do-rite si pretinse de maioriitatea poporului, apuca pre cei de frunte din poporu si aruncandu-ii in fiera, ii mana 4 óre pe-destru pana la Sasca la judele de cercu, unde ei sunt detinuti pana candu dlu pretore a organisatu si a instalatu pre-deákisti! Cine ar crede!!

Ni repetim dorerea că, tóte acestea, precum ni se spune, se facu cu ajutoriul unuiu séu altuia preotu séu protopopu, cari uitându-si de legea lui Christosu si de detorint'a loru ca servitori ai lui Ddieu, trecu in taber'a lui Deák si se facu ser-vitori guverniului ungurescu, in contra interesului poporului nostru crestinu si romanu.

De parte am ajunsu! Si — sè mai credem u că — biserică ni-au salvatu na-tionalitatea, si că ea unic'a este capa-ce d'a ni midiloci cultur'a si d'a ni as-e-cură libertatea na-tionale?!!

„Sperant'a“ nostra din Aradu, candu

*) Nu afiám destulu de grele cuvinte, pen-tru de rogá, a conjurá pre dnii dintre poporu, a nume pre dnii pretori, sè crutie si respecte drepturile poporului, desolinu drepturile lui cuprinse in legea comunale, cu cea mai mare scrupulositate, si — sè se ferescă d'a maltratá si batjocură poporul nostru, necunoscendu-si drepturile si nici afer'a de competitia a dom-nilor, se lasa a fi pacalit si chiar maltratatu si batjocurit, noi insa nu vom incéta a-i deschide ochii, a-lu invétia sè-si cunoscă dreptu-ri si demnitatea sa omenescă, si sè si le apere si reclame, si atunci domnii cari l'au pacalit si despoiatu, naintea lui vor stă ca nisice furi de drepturi si vatematori de umanitate, si — poporul li va face amare dilele vietii! Coremu ca, dd. solgabirei sè fia invetitorii, éru nu ja-fitorii de drepturi pentru poporul nostru! Noi — am dovedit u că scimu recunoscem si multiam domnilor celor buni si de omenia pen-tru partinarea poporului; pre cei rei si tirani ii vom combate pana la mórte! Sé tienă minte.

mai de unadi publică sublim'a pastorale a prăsantiei sale dlui episcopu *Ivacicovicu*, (pre care in nrulu precedinte o publicaramu sì noi,) cu o cale i adause unu comentariu admirabile, unu comentariu ce -- casă insasi pastoral'a, face onore autorului seu: -- cele ce insiraramu mai susu, si a nume cultulu *deákismulu*, si propagarea si sustinerea acestuia intre crestinii nostri, prin straini si prin preotii nostri, -- inca dau unu comentariu trist si ageru acelei pastorale admirabile!

Ei bine, domniloru, -- ce credeti: unde va se duca acesta cumplita retaire?! --

Ei bine, domniloru mici si mari, au nu vedeti, nu pricepeti, că acésta neaperatu trebuie să duca la *rain'a moralei* si la derimarea creditiei in Ddieu si in aórea si demnitatea superioritatei; cu nu cuventu, la -- *anarchia*!

Ei bine: nu vedeti, nu pricepeti voi: déca *deákismulu* si *guvernamentalisulu* legitima escesele si fora de legile, éca *deákismulu* si *guvernamentalismulu* *scusa abusurile* si remunera pre tradamii de popor si de dreptate; -- au nu edeti, nu pricepeti voi că, curendu *deákistu* va se fia identicu cu: *omu slabu, celau si tiranu*!!

Seracu Deák, seracu guverniu, seacu patriotismu ungurescu, carele treue să-si iee refugiul la astfelui de meilociu!!!

Dar -- nu vedeti pre toti ómenii de ine -- nemultumiti cu politic'a vóstra; nu vedeti din dia in dia crescendu neinestulirea si chiar indignatiunea comună; nu vedeti că totu sufletulu curatul'e condamna, tóta lumea vi spune că -- *nu sunteti buni*, că -- *nu sciti guverná, i numai ruindă tiér'a!* si -- totusi voi in insielatiunea, cu poterea si nemoral'a redeti că ve veti poté sustiné la poere si că astfelui faceti bune servicia *Ironului, patriei, poporului,umanitatei*!!

Ei bine, domniloru Deákisti, romani i neromani: cine este *Deák* acel'a, pre are doriti să-lu indumnedisim, căruia poftiti să-i juramua creditia? Ce bine a facutu elu vre o data poporului romanu? I-a usiaratu óre vre o data sarcinele si dàrile cele grele si ne mai suportabili? I-a deschisu unde-va ceva scóle pentru luminarea filoru sei, se intielege din punga comuna a tierei, de carea elu si cu ai sei dispune dupa draga voia sa, si din carea pe totu anulu scóte millióne pe sém'a magiarilor sei?! Séu i-a datu legi si domni pentru limb'a sa, cari in acésta limba să-i faca dreptate?! I-a aretatucandu-va intru ceva iubire si fratieta adeverata, prin fapte? -- Cu unu cuventu: a contribuitu cătusi de putieni spre cultivarea, consolidarea si impoterirea poporului romanu?

Ba; nemicu, chiar nemicu din tóte acestea. Numai vorbe frumóse ni-a rostitu dlu *Deák* ocasiunalimente, fora ca candum-va să le fia tradusu iu fapte, -- Ei bine, pre ce temeu dara propagati la poporulu nostru unu cultu carele-lu insiela si-lu degrada?! Ilu obléga să spriñinesca pre contrariulu seu, spre nefericirea sa???

Dar ce veti face, candumane pojmane poporulu se va deșteptá, va cunóisce amagirea si va dà de pamentu cu idolulu falsu si cu cei-ce i l'au redicatu pre altariu?!

Dar -- ce folosu va fi de propagand'a vóstra cu sil'a si prin amagire, déca mane-poimane poporulu si-va deschide ochii si cunoscendu adeverulu, va pricepe că -- dnii n'ai dreptu a li cere, a li impune ceva in contra legei; că -- autoritatea numai pana atunci este autoritate, pana se tiene intre marginile legei, de aci in colo e *crima*, si poporulu este indreptatit a strigá dlui pretore ce éssa din lege: *"stai criminalule! N'ai dreptu a ni poruncí; n'ai dreptu a ne bagá in fieră; nu te ascultámu!"*

Si -- cei-ce astadi spriginesc pre domnii escedenti din lege, se facu complici la crime, si pentru remuneratiunea cea ne'nsemnata de astadi, manane are sè cada a supra-le o respondere forte grea!

Noi, pururia ne-am ferit, a redicá pre altariulu poporului idoli din propriul

nostru sinu, din alu nostru sange si de a nostra credintia; ér acum ómenii foră de minte vinu si redica idolu strainu, strainu dupa inima, strainu dupa limba si dupa lege.

Incetati cu abusurile, cu amagirile si volniciele--dlorù de la potere! Incetati a ve face slugi si complici acestora, onorabili dni preoti si protopopi ai nostri! -- Díosu eu idolii, si mai vertosu cu idolii straini! péra inchinatiorii de idoli; péra deákismulu si deákistii dintre romani!!

Romanii -- se fia: *crestini buni*, ómeni de ómenia si patrioti mai adeverati de cătu domnii si slugile loru.

B a b e s i u.

Catra dlu C. A. Rosetti, ilustrulu Directore alu diariului „Romanulu.”

Mi-ai facutu orórea de a-mi adresá in renumitulu DTale organu, „Romanulu” din 8 martiu, o epistóla deschisa, pre cătu de lunga si amicabile, pre atatu de grave si dui'za, -- in privint'a unoru banuel ce se esprimasera in „Albina” de la 3 si 7 martiu a. c.

Nu pote se-Ti fia necunoscutu, ilustre barbatu, cătu de multa Te adóra sufletulu meu, si asié usioru vei pricepe, cu cătu interesu, cu cătu chiar pietate Ti-am studiatu acea adresa si m'am nisuitu a petrunde adeveratulu intiesu, marea importantia a ei.

Acestu studiu a facutu o impressiune asupra-mi, ca si cum ai fi dorit -- nu numai să me rusini, ci se me omori -- cum se dice -- cu omen'a.

Plansori preserate cu complimente; imputatiuni, mustrări, pronunciate cu tóta dulcet'a amiciei. Acest'a este in trei cuvinte cu-prinsul si caracterulu epistólei Domniei Tale.

Déca nu a-si avó fericirea d'a Te cunosc si stimá atatu de multa, si nu m'asi teme să-Ti vatemu seriositatea, intr'unle maguliri escessive, ar trebuil să vedu o ironia óresi-care; si -- déca faciu de unu barbatu mare ca C. A. Rosetti, n'ar trebuil să me semtu atatu de micu si nepotintiosu, m'asi incumetá se Te imitu in respunsulu ce-Ti detorescu. Dar -- cum unu bietu sioiu va cutesá să si gandescă a rivalisá cu vulturele din nuori! Voiu face deci ceea ce in modestole moie conditioni va fi cu potintia, voiu respunde -- de siguru multa mai simplu si mai prosaicu de cătu ce s'ar cuvení -- la o epistola ca cea ce-mi fecesi onorea de a mi-o adresá.

Negi, ilustre amice, că -- corespondintele pseudonimu alu DTale „Camiliu”, ar fi dlu A. Papiu Ilarianu, si-mi respici cu tóta posibil'a posibilitate, cumca acestu dnu si amicu alu nostru, n'a scrisu o linia in „Romanulu”, foră a subscriere; adaugi totdeodata că, am comisul mare, fórte mare gresiéla, -- căci am aprinsu unu felinariu si am inceputu să cautu: *cine ar fi cutare si cutare corespondinte alu Romanului?*

Nu negu, ba recunoscu că, DTa, rarule barbatu, din alu DTale generalu punctu de vedere -- ai tóta dreptatea. Să-mi permiti insa ca eu, din alu meu mai marginitu punctu de vedere -- să difera intru cătu-va de a DTale judecatu.

Pana candum unu „anonimu” său „pseudonimu” alu cutarui diariu nu va urmá o direcțiune contraria mie său causei celei mai sacre a mele, intr'adeveru că este o mare gresiéla a a me interesa să descoperu că -- *cine este acelu anonimu său pseudonimu?* -- intru asemenea candum unu anonimu său pseudonimu ar scrie, ori căte-i place, despre mine său caus'a mea, intr'un diariu de care nu-mi pasa, pre care nu-lu iubescu si consideru: dar candum cine-va, ca dup'o sistema, ani intregi continua a informá falsu si a fi nejustu facia de mine si de caus'a mea -- naintea publicului si chiar directicnei unui diariu, mie celu mai pretiuitu sub sòre, -- să-mi ierti, amate si pré stimate mare barbatu, a-Ti marturi că, ori-ce alt'a-Ti-ar spuse DTale sciintia cea rara si geniulu celu inaltu, mie ini'ma si mintea cea naturale, mi impunu de detorintia morale, a cercetá: *cine este acelu omu, carele -- ea din adinsu luera intru a mistifică publiculu acelui mare diariu si intru a instrainá de catra olalta pre frati de acelasi interesu, de acelesi aspiratiuni națiunale, desi nu de asemenea merite si poteri spirituali.*

Déca DTa, mare barbatu, credi si mai departe că m'ai convinsu, c'am facutu o mare gresiéla, cautandu eu felinariul că -- *cine este Camiliu?* -- apoi eu érasi din parte-mi credut, intre patru ochi, usioru Te-asi convinge cumca -- nu mi era iertatul a fi nepasatu de persón'a lui „Camiliu”, si -- cu atatu mai pu-

cinu, căci -- inca anu in Bucuresti, si de atunci in coci pretotindeniu am auditu numindu pre dlu *Papiu*; si óre -- poteam eu, poteam noi toti aici să nu ne impresionámu de vócea publica? si óre -- erá dreptu, erá utilu si chiar permisibilu ca noi să nutrimu suspiciune si să ne instrainámu de catra dlu *Papiu*?

Vei dice pote că, mi era liberu să me convingu despre adeveru pe cale privata. Nu sciu, dár concedu; nioi aceea nu sciu, cum apoi se potea informá totu pre cale privata publiculu celalaltu; -- dar concedu că si acésta s'ar fi potut óresi cumva: negu insa, c'ar fi folositu pentru scopu, cătu folosesc acésta discusiune publica!

Dupa afidarea publica si solena a DVóstre, cine ar mai cutesá să banuiésca pre dlu A. Papiu Ilarianu de acele reporturi ale lui „Camiliu” din Viena, facia de noi cei de la „Albina” tendențiose si defezuose, une ori chiar false si injurióse!

Dlu *Papiu*, inimea nóstre atatu de simpatie si pretiosu, dar print'nu prepusu falsu noué instrainat, prin declaratiunea DTale, adunecu stimate barbatu, deplinu s'a reabilitat in stim'a si amic'a nóstra, si eu -- cu nespresa fericire i stringu man'a fratiésca.

Bine dici, dle Rosetti, că cele mai multe reale ni vinu mai totdeun'a din ne'ntielegeri, cari provinu adese numai din nodesluziri. De ar dă Ddieu, ca multele mele gresiele să afle totu astfelui de isbande, precum și lamurirea in privint'a confratului nostru *Papiu* si restituirea lui inimea nóstre.

Si acum, dupa ce DTa, ilustre barbatu, plangendu-te asupra-mi, ca toti omenii mari, cu peptulu DTale aperi și pre dlu *Papiu*, și pre pseudonimulu „Camiliu”, Te rogu, să-mi dai voia a me plange si eu nititelu, macar numai pentru d'a justificá ceea ce disesi mai susu, cumca epistolele lui „Camiliu” facia de noi cei de la „Albina” si specialu facia de pucin'a mea persóna -- adese sunt forte nedrepte, false si injurióse.

DTa, dle Rosetti, acelu barbatu, de cătu carele in viéti'a mea n'am cunoscutu mai ageru si scrupulosu, mai bine informatu si mai dreptu, -- DTa să nu fii observat u ignorarea nóstra consecinte, să nu fi observat u nici'a data candu dlu „Camiliu” a amintit u numele Babesiu, a facut'o, pentru ca se-i puna in gura o mintiuna colosală, scósa dintr'o tóia strairu, ce nici o data nu s'a dedat a scrie adeverul de despre romani, si pre care noi in Albina atunci mintenu o desmintiseram formalmente! Să nu fii observat u DTa rectificările ce in decursul anului trecutu in vr'o duóne ronduri i-am facutu?! si -- să nu fii intrebatu, ca si noi: ce óre să fia caus'a? Ce óre atientesce dlu „Camiliu” ori cine ar fi elu, tind a feri publiculu Romanului, pre acea mai buna parte a inteligiștiei din Romania -- de noi si de „Albina”, că asia dara trebue să ne tienă de -- nedenni său periculosi, facendu-ni astfelui o injuria, cea mai cumplita ce se poate face unei foi si unei persoane politice-națiunale!

DTa, multu admiratul meu Lucéferu pre orisontele nostru politicu, literariu si diaristicu asié se vede că n'au aflatu pana acum de felu cu cale, a ascultá si judecati de din coci, mai competenția dora, despre valórea instrinseca a reporturilor din Viena in „Romanulu”. Insă -- acésta nu ne privesce mai de aprípe, apoi viitorulu Ti va dă deslucire, de siguru mai buna, de cătu pre care a-si poté eu să-Ti-o dău.

Trecu decu la „Sabiia lui Tudorul”, si findu că me dore afundu si ceea ce a facutu „Albina”, si ceea ce faci DTa, ilustru Geniu alu națiuniei, cauta să fiu forte securu.

Se-mi credi, dle Rosetti că, despre dojan'a ce Ti se face in acésta privintia. am aflatu numai din „Pressa” de Bucuresti si provocarea ce acésta o fece lá „Albina”, m'a rusinatu nespusu! De aci DTa, pururia dreptu si nepreocupatu, vei pricepe, ce mare nedreptate cuprinde cuvintele, de la celu danteiu si pan' la celu din urma, ce-mi adresed in acestu obiectu.

Te rogu, să nu me tieni capac de vr'nu atasu, vr'o injuria personale cătu de mica; chiar in caus'a lui „Camiliu” -- nu credu se-Ti fiu atinsu cu o litera macaru, adunecu stima-ta persóna.

Ti aduci, credu -- a minte, candum asta veră Te-am aflatu cetindu pre „Romanulu”, si me incredintai că, dieu une ori unii articlii abia ajungi si cete dupa ce s'a datu foi in ma-

nele publicului. Vai, dar eu par că Ti-am respunsu, cumca eu de multe ori n'ajungu a cati „Albina” nici dupa ce ea s'a datu in manele publicului! -- Credu că nu doresci mai alte desluciri. Déca eu asi fi fost capace d'a scri, nu, -- d'a suferi să intre cu scirea mea acea dogiana, acea injuria pentru persón'a DTale in „Albina”, -- asprele DTale sarcasme ar fi deplinu indreptatite. --

In fine numai inca duóne observatiuni si apoi -- să gatamu, de se pote, pentru totdeun'a astele lamuriri amicabili si -- totusi de o data durerose.

Pricepu că, dupa amaratiunea ce cu dreptu a trebitu să-Ti causedie cele cete in „Albina” despre punerea in vendiare a Sabiei lui Tudor, cele urmatrice nu potea fi foră pucinu veninu. Nu-mi vine a minte a luá acésta in nume de reu; -- natur'a omenescu nu se schimbă nici in cei mai sublimi moritori!

Rectificu simplu: Eu n'am disu că dlu Camiliu nu vorbesce de felu de noi cei din coci si de miscările nóstre, nici n'am disu că nu atinge nici o data despre cele tractate in „Albina”, ci plansoreea mea a fostu simplu, că -- a trecutu cu vederea luptele din decembrie, luptele pentru dreptul si medilocele de cultura națiunale, cea mai sublima si pentru essintia nóstra mai momentosa cestiune dintre tóte căte s'au desbatutu vre o data in Diet'a ungrăsca, despre care foile unguresci au scrisu septemani de dile, ér foile Romaniei libere, si a nume „Romanulu”, -- n'au luat nici cea mai mica notitia!

Dici apoi, dle Rosetti, cu multa bunăvinția si să mai multu spiritu că -- v'ati obinuitu a identifica „Albina” cu Patria etc. Ei dar -- n'ai observat, că -- nici unii, nici altii -- n'avemu Patria; căci a nóstra, cea de aici este a ungrului, noi o numim, „a lui Pista”; ér a dvóstre ea de din colo, este a némtiului, său dupa „Ghimpel”, a politiei! -- „Albina” -- tiene la *natiune*, apoi națiunea -- se speramă că-si va cascigă, cu ajutoriul lui Ddieu si alu adeveratilor fii ai sei -- o patria adeverata.

Crediu si eu că ne-am intielesu destul, -- Ti stringu man'a fratiésca cu stima si amore.

V. Babesiu.

Diet'a Ungariei.

Siedint'a casei representantilor din 23 martiu.

Se deschide la 10 ore. Protocolulu siedintei trecutu se autentica. Presedintele anuncia o petitiune a cotelui Pesta pentru stergerea voturilor virili. Acésta petitiune precum si cele latice presentate de deputati se trecu la comisiunea petitiunaria.

G. Stratimirovics urgédia responderea mai multor interbeliuni. Ursorulu se predă ministrilor respectivi.

E. Zsedényi: Fiindu in interesulu fiecarui membru alu acestei camere a scí, candu se vor incepe si fini ferile pascilor, densulu ar fi dorit a prezenta in acésta privintia o propunere, dupa ce insa dlu ministru presedintele nu se de facia si conformu datinei parlamentariei acestu timpu de serie se statoresce in contilegare cu densulu, cuventatorulu róga camer'a să-i permita a-si face propunerea in acésta privintia in siedint'a dupa media di.

Cas'a trece apoi la ordinea dilei, carea este continuarea discussiunei intrerupte sambo'ta trecutu a supr'a reportului comisiunei petitiunarie, specialu asupr'a petitiunei orasului Neoplanta pentru oprirea festivitatii in onore lui Mileticiu.

D. Szakács vorbesce contra escesselor comitilor supremi. G. Stratimiroviciu votédia pentru propunerea lui Macsimoviciu, conformu careia petitiunea să se aviseze ministrului de interne pentru a reportá camerei. -- Camer'a respinge acésta propunere.

Se trece apoi la desbaterea speciala a supr'a proiectului de lege in privint'a reformei electorale, anume a supr'a esordiului legii, la care sunt cam la 50 de cuventatori insemnatii.

* * *

In siedint'a din 26 martiu, dupa presențarea petitiunilor in diferite cause, C. Tisza prezinta unu proiect de resolutiune, conformu caruia Camer'a de la 2 aprilie in colo să tienă siedintie si in domineci si serbatori, enumerandu obiectele ce ar fi să se desbată inca in sessiunea acésta. Acestu proiectu se va tipari si pună la ordinea dilei pre siedint'a de mane séra. -- Trecendu apoi la desbaterea esordiului legii electorale, Fr. Chorin ie cuventulu si combatendu votulu univerșal, primesce propunerea lui Csernatonyi. -- P. Szontagh asideria nu poate accepta votulu univerșal, pentru

nu-lu a prețuiesc din punct de vedere teologic și filosofic, ci din experiența vietii practice și a istoriei. Densulu astăzi că sufragiul universal în Franția a fostu suprimerea libertății, degradarea națiunii. Votul pentru primul lui Csernathy, astăzi și A. Szilády. — În siedintă de săptămînă obiectul discussiunii a fost totu esordiul legii și nici este sperantia că se va potă păsi la §-lu 2 naintea paselor următoare.

Propunerea lui Zsedényi în privința feierelor paselor următoare, conformu careia camere să se tîna siedintie de manuscris — miercuri — pana după pasci, să se modificeat de catre deputații Urmenyi astfel, că numai vineri, sambata, domineca și luni nu se vor tîne siedintie, era să martie după pasci în colo camerei va lucra recontenit. Aceasta propunere a lui Urmenyi a primitu. Redicarea siedintei de săptămînă la 8 ore.

Veneția, 21 martiu 1872.

(In privința nouului dîariu „Propaganda.”) Onor. Redactiune! Din paginile, adeca din fragmentele ce-mi iau voia a Vî tramite, veți convinge cumca „Propaganda” a apărut deja. Controlandu numerii paginilor, veți afla cumca nă situit numai nr. I, dar și lu II și o parte din alu III.* Publicul interesat va întrebă: de ce nu capatam, său de ce nu audim nimic de acele numere?

Spre a evita veri-care falsă interpretare a stării lucrului, dau, cu consentimentul vostru, urmatării explicație onorabilului public:

„Propaganda”

Nu să spădatu înca abonanților, să nă cescu nici unu număr la publicitate, pentru că a suferit straformării essentiale în programul său. Directiunea numitei foi avea de cunoscute o edicție în limbă română și dispunea cele necesare ca să fie tradusa și cuprinsul ei în interpretatul Italienilor, respective diarielor italiene, și publicându diurnalele italice ceea ce vor afă destul de remarcabilu în „Propaganda,” conducatorii săi ajungă astfelii în populu lor, care nu este altul de către ca să face ca lumea să în specialu lumea latină în particularu Italia să scăce ce suferă România încunjurată fiind de aprigi dusmani, ce suferă și ce suferă România și ce se cuvine civilisate să facă pentru acestu popor mare, care au sciatu suportă 16 seculi cea nătără sârbe din lume.

Mai multe diarie, precum și alti patrii, persoane remarcabile au exprimat dorința de a vedea ca „Propaganda” să vorbească, să parage în dușe limbe, ca să simu noi romani ai noastre intelectuali și „Propaganda” să fie mai multă efectuă. Desi nu este lucru ușor să plinirea acestei dorințe, dar sperandu unu în cursu destul de calduros din partea corespondenților nostri, cu tota frachete și patină de cea mai patriotică intenție ne grabimă și declară:

Cumca „Propaganda” va apărea în limbă română, ca să o popularizam, și în limbajul său să simu intelectuali mai bine. Spre reușirea acestui scop este indispensabil să se cumpere unu I. II. III. deodata, formandu una broșură, ce va apărea în 27 l. c. ca astfel să ne fie posibilă să cuprindă traducătorul italiano în o broșură evitându totușdăta separarea materiei. Deci nr. rom. I. II. III. (care sunt mai gata) vinu publicati în 27, și cele italiane urmăză acestea. Este naturalu că trebuie să distribuim unu mare număr de semplări (ital.) gratis persoanelor remarcabile din lume, deci unu sacrificiu mai multă. România nu debue să desconsideră aceste tote și nu se retraga nici unul de a dă concursul posibilu.

Prin stimată „Albina” care este uia din cele mai aproape domeniile din diariile române, rogăm cu totu respectul pe celelalte săi naționale, să binevoiasca să reproduce acela declarare de interesu publicu.

Primesc, te rogu stimata redactiune, anticipando gratitudinea mea pentru bunătatea ce ai avută a deschide colonele foiei dv. și a dă locu acestui avisu, și totu deodata unu salutu fraternalu!

Directiunea diariului „Propaganda.”

Ciacova, în 3 martiu 1872.

(Inquisiția disciplinaria ordinata din partea venerabilului Consistoriu din Caransebes)

* Astăzi este, și în privința operelor ce cuprind aceste fragmente, am fostu pe deplină multiamită, și de se va continua totu astfel „Propaganda”, la tota intențierea să face unu mare serviciu — romanismului.

Red.

sivntru parintelui protopopu Ioanu P. Seimanu din tractul „Gileadului”) să a inceputu alături, și astăzi de cu sără să finită. Cu sfârșirea acestei inquisiții, său încredințatul patele protopopu alu Bisericii-albe D. Josifu Iviciu, insocită de d. parochu și membru albașnului protopopescu din Vranii N. Rosiu.

Comisiunea inquiratorie a procesu cătu sătă de corectu, și astăzi să actul inquisiționă decursu în celu mai bunu rounu.

Acusele radicate de sinodulu protopopu contra parintelui J. P. Seimanu, totu său statutu parte prin documente, parte prin dețerea juramentului din partea marturilor. Seimanu astfelui strengtoru, nu să a potutu chiară la sigurătocele puncte de incusa, ci se chiară a remană pe langa declaratiunea să mai năsite; nu intrelasă însă a alarmă — în investitorul din Ciacova, pre cătu serbi romani dăci și a colindă pe la antistea poartă, ca să se intrepuna pentru dinsulu la o năsătire inquiratorie, spre a-si dă opinionea oritória despre santișa, la locurile competente. Ma se vorbește că santișa să s-ar fi espreptotu în mai multe locuri, că pana va trăi din spanu Ivaskovits și mai cătu domnii mari agări, dinsulu năre nisi o temere că-lu va fi cineva săcă din scaunul protopopescu.

Se a deverat, strainii și cătu romani din Ciacova, amagiti de investitorul d'acolo, său presentatul năsite comisiunei inquiratorie, arogarea de a partini pre parintelui Seimanu a venit. Consistoriu; ni-a fostu însă de mirare, și din totu tractul nu să aflatu macar unu ulletu de român, carele să se sia intrepuști pentru santișa. Causă de securu va fi aceea că strainii îlu folosesc de instrumentu în contra intereselor naștore, și Ciacovianii nă au avut pana acum să facă cu santișa; pe candu fratilor nostri din tractu, avendu să facă cu dinsulu, li e negă inimă candu numai audu de santișa.

Această cu cea mai incorentă atenție, ca se vedemă ce decisu va aduce venit. Consistoriu în meritul acesta; căci precum amu observat, venit. Consistoriu perdiendu cu totul din vedere a devenită cauza a planșorii sinodului nostru protopopescu, adeca necalificare și incapacitatea parintelui Seimanu de a conduce și administră unu protopopiatu, să marginuțu a ordină inquisiționă numai în contra abusurilor comise de santișa, casi candu sinodulu protopopescu pe acestea și ar fi pusu tota basă, candu a cerutu delaturarea santișe sale, din capulu acestui tractu; pe candu abusurile numai per tangentem său amintită, spre a demonstra că parintelui Seimanu, pe langa aceea că e incapacabilu, în neprincipere sa comite și abuzuri.

Incapacitatea și neprincipere chiamarii sale, credem, ma suntemu convinsu, că este pe deplină cunoscuta și venerabilului Consistoriu, constatandu-le din insasi relațiole oficiose ale santișe sale, — totu atâtă monstruosită. Dar daca s'ar mai esmită și o comisiune reviziorie, prin totă comunele din acestu tractu, spre a erui și constată, cum său constituuită și organizată comunele naștore bisericescă, și cum său administratru trebile naștore bisericescă, scolari și fundaționali, sub conducerea parintelui Seimanu, atunci numai ar vedea venit. Consistoriu, la ce stare deplorabila a devenită administrativă tractului nostru prin incapacitatea și neprincipere parintelui Seimanu, și ce pecatu ar comite, daca să mai depare l'ar lasă în fruntea scaunului nostru protopopescu.

Aveam înse firma speranță, că venerabilu Consistoriu nu va sacrifică interesele bisericilor naștore dintr-unu tractu cu peste 14000 suflete, ambiționei vane a unui omu betrani, nepotintiosu și incapacabilu; nici se va lasă să înfuiintiatu său folositu de instrumentu, de unii și de altii; ci considerandu multilateralul pe rericile, ce totu mereu amenintia acestu tractu deranjat, va născu acumă a deplină ceea ce a omis până acum, și priu grabnică delaturare a parintelui Seimanu din scaunul protopopescu, dovedindu-ni că se interesă de tractul nostru, ni va dă curendu ocasiune a ni alege unu altu protopop aptu, calificat și „binemeritat pe terenul bisericesc și scolariu,” spre a nu ne aduce la vre-unu pasiu desprăratu.

Domnii nostri civili încă ar potă folosi naționale, — de către la totă ocasiunea candu trece prin vre unu satu românescu, candu numai potu dispune de patientelui timpu — să cercetăde scolă, și unde vor vedea cumca comună și mică și seraca, să si donedie pe sămătă de scolă o sumulătă ore care de bani, pentru ca poporul să vede cumea dnii loru de român insisi se interesă de scolă, de binele și viitorului poporului, prin ce s'ar mai indemnă să dă pruncii loru la scolă, era antistii comunali, pentru ca să nu li rosasca facă de rușine cu astfelu de ocasiune, încă s'ar mai interesă de scolă și de investimentul poporului, și de alta parte prin astfelu de procedura dnii nostri de român si-ar cascigă mai multă incredere, simpatia și popularitatea năsite poporului, — și atunci sum convinsu cumca totă ar luă o altă facia mai vesela, multe rane ale corpului nostru naționalu ar porni spre vindecare.

punde că: da! — atunci să ne cugetamă seriosu, și totă faptele și lucrurile naștore să le acordăm astfelu ca se meritău acestu nume divinu, săci altcum profanamă numai acestu nume, profana măretie umbre ale nemoriilor și gloriosilu nostri străbuni.

Deci la lucru cu totii, și se nu stamă cu manele în sinu, acceptandu cu gurile cascate ca se ni săbore pasarea fripta în gura, ci să dămu semne de viață, să așteptăm lumei cumca Români să existe și vră seriosu să existe ca nație devenita la conștiința demnității și misiunii sale, era de către nu vom simți în noi atâtătaria de viață ca să potemă să existe ca romani, atunci să nu ni facemă capul apa în daru ci să abdicemă pentru totdeună de numele românu, și să ne facemă Turci, sau mongoli și tătari, căci e peccatum a compromite numele sublimu cu care ne mandrimu — fora a-lu merită cum se cade.

Dara se revenimă la obiectu.

Mănu convinsu indeplinu cumca starea scolelor și a instrucțiunii publice la noi, cam preste totu, astăzi său cu multu mai reu, decătu sub absolutismul feroc al lui Bach, scolile naștore în cele mai multe Comune nu sunt provideute cu cartile și requisitile necesare la invietiamențu, pe langa acăstă pruncii nu certădești de scola, său forte puteni, și să așeza ne-regulat, era respectivile comitete parochiali facia cu scolă nu-si implinește detorintă loru mai nici de felu, — de nimicu nu se îngrijește astă de putinu ca de scola, să de crescerea tenerimei, — și acăstă e o nefericire mare pentru naționu! Apoi dnii inspectorii cercuiali finindu mai toti diregatori ocupati cu afacerile loru oficiose — nu potu corespunde misiunii loru după cum ar pretinde seriositatea causei! Deci ar fi forte de dorit ca venit. Consistoriu diecesanu, respectivă senatul scolaru pre toti dnii protopresbiteri să-i denumește Inspectorii primari tractualipeste în regiunile protopresbiteratul loru; era respectivii dnii inspectorii actuali cercuiali, să fie să fie considerati ca inspectori secundari, — cari să fie indetorati a reportă concernenților dnii protopresbiteri ca inspectori primari despre totă causele scolari, transpunându-li acestora să reporturile lunare precum le capata de la singurătă dnii — spre scire, să acomodeze și spre reportare mai departe la senatul scolaru, — ca astfelu pre cum dnii inspectorii cercuiali secundari, astă si cei primari tractuali și senatul scolaru diecesanu să aibă cunoștință chiară despre starea scolelor și a investimentului.

Inse dnii inspectorii să nu se radiemă unii pe altii, ei fiesc carele să-si facă detorintă de după potintia, ca astfelu ce dăru nu ar potă împlini unul, să suplinăște alu doilea.

Asemenea să fie esmisă și unii dnii dintre asessorii consistoriali, respective dintre cei ce formă senatul scolaru — și sunt salarizați — ca celu putinu de 1—2 ori intr'unu anu — în fiesc care protopresbiterat căte unul, să cercetăde scolile din comuna în comuna, și să-si facă notită despre totă scaderile ce ar observa în acelle, care esperință și descooperări după reintărcere să le comunicea consistoriul plenariu, și se iee mesurile necesare pentru incetarea scaderilor descooperite.

Apoi dnii preoți încă ar potă folosi multă naționă, dacă în Dumineci și serbatori — mai securându patientelui tieremoniale cele lungi, care unii poporeni mai bisericosi ai nostri le sciu deja totă de-arostul ora de carte, să tienă poporanilor căte o cuventare cătu de simplă — și acomadată pentru priceperea loru spre a-i potă familiariza cu lumină invietături, de care ei au lipă ca creștini și cetățeni buni.

Domnii nostri civili încă ar potă folosi naționale, — de către la totă ocasiunea candu trece prin vre unu satu românescu, candu numai potu dispune de patientelui timpu — să cercetăde scolă, și unde vor vedea cumca comună și mică și seraca, să si donedie pe sămătă de scolă o sumulătă ore care de bani, pentru ca poporul să vede cumea dnii loru de român insisi se interesă de scolă, de binele și viitorului poporului, prin ce s'ar mai indemnă să dă pruncii loru la scolă, era antistii comunali, pentru ca să nu li rosasca facă de rușine cu astfelu de ocasiune, încă s'ar mai interesă de scolă și de investimentul poporului, și de alta parte prin astfelu de procedura dnii nostri de român si-ar cascigă mai multă incredere, simpatia și popularitatea năsite poporului, — și atunci sum convinsu cumca totă ar luă o altă facie mai vesela, multe rane ale corpului nostru naționalu ar porni spre vindecare.

De Ceriulu ca aceste oferte sincere ale mele să aște resunetă vîu în inimile mai mulților fii ai naționii naștore — ca astfelu să potemă salvă viitorul și existența naționii — și atunci astă fi pre deplină mangaiat!

Amu disu! Unu tu alu poporului.

Orsova, în 20 martiu, 1872.

(P.) Nu ve mirati că eraști Vi relatează lucruri de totu neodihnitărie de prăie; — asi dorî din totu susținutul ca să am ceva imbucurătoriu și referă, însă dorere că cauți în totă partile și unghierile ca să gasesc și ceva bunu, adecă în meritul stevanitorilor nostri dualiști, înse vă! acelu bunu nu-l potu nicași vedea! petuțindeni fumă și întunerecu! și ochi-mi lo-crimédia!

Pe langa aceea să nu scimă pana acum de către tienemu de Viena, ori Pesta, vedemă atâtă că ne aflatam într-o stare și faza abnormă — amestecarea limbelor ca la Turnul lui Babbelu! — în catre arunci privirea, vedi calcarea legilor cu totă forță, din partea celor cheamăti și tienă de sante! — Administratiunea, justiția și instrucțiunea poporului în confiniul militar, credeti-mă a incetat mai de totu; său și cătă se lucrădă peici pe coalea, aceea se face după poftă și nu după legă!

Oficiile cercuiali (afara de celu alu Caransebesului și Bosoviciului avându aceste în frunte năse barbati intelegerinti și demni de postulu loru ca capit. Hranilovi și Leot supr. Stanu) conduceau afacerile administrative totu în limbă germană; ascultările, pertractările și totă protocoalele se facu și conduceau încă în același limbă străină poporului! — de ora de oficiu nu potă fi vorba, căci — care se scola mai de demanția acelă și stepanu! astă se practica și în vecinătele Regimenter ale Bisericii-albe și Panciovei.

Tribunalul nostru din Caransebesiu a incetat să lucră și în nemțescă! Domnii judecători aci au pusu parulu la ossia! pre forma se preumbila pe langa elu.

Instrucțiunea poporului asemenea au amortit, pă locuria să în grădă invățătorilor; de candu cu statul organicu, se aștează și într-o inspectie, foră conducere; cine voiesc, merge la scola, cine nu, nu; ieri ni săi scirea că să denumește inspectore cercuial d. Sierbauer, foră și cunoscă în limba română și cu dorere mai audimă că a-si porținu prin comune, ca se inspectează scolile naștore confesiunale! lucru pre naturalu, dacă ai nostri nu vedu de ele, — nu se tienă esamene de la ivirea statutului, — apoi o turma foră pastori, o turma ratacita, trebuie să pere! Dar domnilor! ve rogu aruncătă-vi privirea la Regimentul Panciovei, cari în sedință congregatiunale a decis în unanimitate dănu alege „consiliul scolaru”, tienindu-se de privilegiile scolari naționali bisericescii ce au din vechime, é noi cu statutele naștore cari încă și garanțează conducerea scolara pe base de autonomie, sanctionate mai altădată ieri, adormirămu cu ele în mana! și lasamă altii și ocupă terenul! destul de tristă și rusine!

Vedeti dar, domnule redactore, cum Stevanitorii nostri și batu jocu de legile Tierii, de conștiința și voința M. Sale, care suntu siguri că voiesc binele poporului său; și cum oménii Msale chemă și sustină acele legi le calcă cu petioarele foră nici o sfidă! și ce mi-e tema că mergendu trebile totu astă, se nu se dese ocasiune poporului a le pune în lucru, că atunci dieu retacirea din urmă va fi mai mare decat ea prima.

Tirgul-Mureșului, în 15 martiu 1872.

Candu în anul 1869 Dietă magiarilor din Pesta, acestu inimicu neimpacabilu alu instituțiilor liberali — a abolit alegările judecătorilor, și denumirea aceloră a încredințăto unui individu de calibrul ei, — esasprezăriunea și pre la noi ca protestindenia a fostu în gradul celu mai mare; și daca totusi atunci ne-am mangaiat cu ceva, aceea a fostu că presupuneamă despre acești magiari constituiți, că celu pucinu nu vor fi mai rei de cătu neamtiu absolutisticu, — presupuneamă, că acești domni de la putere vor fi cu considerație la capacitatea judecătorilor precum și la recerintele lorale, și că prin urmare vor deveni persoane apte și cari să pricăpă limbă poporului.

Acum însă, după ce ministrul magiarilor și a finit opera grandiosa cu denumirea judecătorilor, ve potu asură că și în acăsta privință ne-am înșelat fără în presupunerea noastră, pentru că domnului ministru nu i-a placut a consideră nici chiar legea adusa de densulu.

Spre ilustrarea assertiunei mele vi amintescu numai tribunalele din jurul nostru, facându una fugitiva reprivire și la personalul acelora, ca să ve convingeti, cătu este de adeverata assertiunea că în anii 1854—1859 cu justiția am statu cu multu mai bine.

Asia, la tribunalulu nostru — desă i-s-a anectat mai intregu comitatul Cetate-de-balta și una mare parte din comitatul Turdei, tineruturi mai curat romaneschi — nu este un singur individ carele să scia scrie și cetă romanesce; la acestu tribunalu între 9 asesori 2 notari, directori, oficiali și cancelisti, numai unul este nascut roman!

Tribunalulu din Sighișoara, caruia i-s-a anectat căteva comune din cotoțulu Cetate-de-balta, o parte considerabilă din cotoțulu Albești, superioare, asemenea mai totu romaneschi — nu are de cătu unu cancelist de romanu cu nume unguresc.

Asemenea la tribunalulu din Mediaș, afara de bravul assessor Piriciu numai cu unu cancelist ne potem laudă, desă propulatiunea este dăra mai multu romanesca.

Despre fiscale, ori procuraturi nici mai amintescu, pentru că la tōte trei tribunalele amintite, nici bataru unu diurnist de romanu nu vedem.

Din tōte acestea să vede nedreptatirile ce s-au facut și eu acăea ocasiune nativă romane in Transilvania, — o nedreptatire careea striga resplătire la ceriu; pentru că abstragendu de la acea că 59 este numerul juriștilor absoluti, juriilor essaminati — de romanu in Transilvania, cari cu ocasiunea denumirilor din urma n'au fostu denumiti — luanu in mana siematismulu tribunalelor, numai de cătu vi va veni a minte afurisită „unio trium nationum,” — si cum nu? candu pre la tribunalele din cetăți cu nume magiarscă nu afli de cătu numai magiari si pre la celea sasesci nu mai sassi.

De altmintrea debue se amintescu, că la denumirile trecute sasii teutoni din Transilvania au jocat unu rol fōrte impertinentu prin representatiunile, deputatiunile si denunciatiunile loru cele innascute; pentru că numai asia li-a potut succede a trenti in Mediaș si Sighișoara unu numeru considerabilu de juristi romani, cari toti sunt juri essaminati.

Toamă cetescu că ministrul promite distei a inmultit numerul judecatorilor pre la tōte tribunalele, — noi inca dicem că bine ar face, si-i dicem: *pate legem quam ipse nullisti*, ilu rogămu ca să fia macar acum cu considerare la essigintele locali, la capacitatea judecatorilor si la interesele poporului, pre carele de altmintria ilu scie asia amara ingreună cu totu feliul de imposite, — ilu rogămu inca o data pre acestu domnul ministru ca să fia cu consideratiune la acelu poporu ce inca nu a invetiatu limb'a angerilor, rema de Tuhutum, ci trăiesce inca si acum cu limb'a stramosiescă.

In acăea privintia ni punem erasi spenită in deputati confratilor nostri din Ungaria, si mai cu séma in aceia cari la desbaterea bugetului si a legei pentru restrangerea dreptului electoralui, s'au luptat atât de bravu. Acăea este starea nostra de langa Tigrul-Muresului.

Óre olacăi din Brasovu, telegarii din Sibiu si consorciul corupților din „Patria” lui Pista, mai poté vor pastră efrontari de a milită pre langa acestu guvern reacțiunari si inimicu neimpacabil alu romanilor???

Silviu.

Beregeșeu, in 18 martiu v. 1872.

Decandu amu inceputu cu sergintia a cetă fōia intereseelor noastre naționale „Albina” ca plugariu de meseria, nu amu cetitu ca in vre o comuna romana să se impedece naintarea invetiamantului in scola pre cum la noi o face acăea toamă aceia, cari sunt chiemati, si au strans'a detorintia a o inaintă, adeca antistă comunala.

Nu esagerediu, saptele vorbescu si este unu ce pré tristu, că organele politice dupa atate relatiuni din partea directiunei scolare, nici macar cătu e negrul sub unghia n'au facutu, pentru că asia cere constituită pote.

Onorată nostra pretime, din respusteri se nesuesce, dar mai cu séma bravul preotu si directoru localu dlu Carnelianu, foră odina, ca invetiamantul in poporul nostru să ieșe sborul ce-lu cere timpulu de adi, dar totu in dar, căci antistă comunala in neprinciperea sa, nu dă nici unu ajutoriu, ba impedece.

Legea invetiamantului naintea loru n'are: dominulu Csiky, in comuna, numiti duoi pti preti, in daru se face relatiuni despre neumbilarea pruncilor la scola, despre starea cea misera a scolei din launtru si alora s. a. neajunsuri, căci de acestea antistă, adeca judele comunala *numai ride!*

S'au facutu nenumerate relatiuni oficiose si la locul mai inaltu spre a intrevin in cauza scolei de aci, dar nimicu! o adeverata batocura si rusine ne mai pomenita.

Bataile insă, maltratarile, batocurile, si căte abusuri tōte sunt la ordinea dilei, indară s'a facutu aretare atâtă in scrisu, cătu si prin o deputatiune numerosă de poporu in frunte cu dd. preoti la dlu supremu comite, rogandu a suspinde pre judele actualu pentru abusurile, escesele si violentiele ce le comite, căci nime nu ni are grigia, suntemu ca foră steptanire! Poporul sta să piéra de fome, ba si murira vre-o cătu-va de fome pana acum, totu asceptandu vre unu ajutoriu său imprumutu de bani, fiindu mai tōta comună si otarul in apa, foră ca cine-va să se ingrijeasca de sōrtea nostra. Apoi judele de aici carele prin portarea sa, perdiendu tōta increderea comunei, devin uriosu naintea poporului, nu voiesce de felu a grigi de binele comunei, ci impedece spre a nu capătă comună imprumutu banale. Domnului protojude inca i-sa aretat in destule renduri parte prin deputati, parte in scrisu despre portarea acestui jude foră celu mai micu rezultat. Bine dloru comitatoșii, dăca Beregselul este bunu in ani buni a solvi dieci de mii de fl. spre a ve sustine, pentru ce a cuma ne loviti cu piciorulu, ne manati să emigrăm ca slovacii? dar detorintă dvostre este a face poporului dreptate, si a nu lasă comună pre mană unui individu neaptu spre a o conduce. Său dvostre voiti să ajunga trăb'a la pumnu cu acestu jude? ei bine; acăea usioru se pote intemplă, ca intr'o diminuția poporulu amarit pana la sufletu, satulu de a mai alergă flamendu pre la usile dloru, ilu vor dă afora pre acestu jude pusu foră voi'a poporului, apoi responderea va căde a supr'a coloru ce nu voiescu a face dreptate poporului. O asemenea intemplare era mai gata să se intempe in diu'a de 22 febr. a. c. candu judele reșcolă comună prin doba. Din asta cauza inca o data apelam la dreptatea dui supremu comite alu nostru, spre a ni se face dreptate, pronunciandu delatărarea acestuia din postulu de jude in interesulu binelui comunu. Cu alta ocasiune voiu spune pentru ce DD. stapani tienu pre acestu tiranu pre capulu satului cu poterea.*)

Nadabu, 13 martiu 1872.

(Mōrte grabnica, sinucidere si una parada batocuritoria pentru noi.) Onoratele de Redactoru! S'a intemplatu cumea cu o septembra mai nainte domnisiōra N. F. rapausandu cu mōrte grabnica in cas'a magiarului Hajdu din Nadabu, — carele s'a facutu cu blandetie in privintia mōrtei grabnice prin antistă locală — cu unu capastru in staululu cailoru s'a spenjuratu, de bunasēma ca să scape de pedepsă a care avea a o suferi in casu de cumva se doveade crima a supr'a lui.

Pentru investigatiunea județiala facandu-se dispuseiunile necesarie, terminulu de ingropatiune se defipse pre diu'a urmatória, — candu veni de la Chisiu-Ineu unu preotu catolicu si altulu calvinu, fiindu că si mortii erau deosebite confesiuni si adeca domnisiōra de confesiune catolica si celu spandiu ratu de lege calvina, — atunci intru onoreea prectului catolicu doi preoti romani greco orientali din Nadabu, si a nume:

Georgiu Crainicu — carele pana acumă cu ajutoriul lui Ddieu trecendu prn dōue religioni a fostu si uniati neuniati, — dorere insă că nici atâtă invetiatura nu are ca să se cunoscă pre sine si detorintele cari densulu ca preotu detoresce a le observă — impreuna cu Ioanu Popoviciu carele si pana in diu'a de astadi sta sub cea mai grozava incusa — pentru maculare, respective insielarea unei orfane vergure prin procedură criminală inca neabsolvatu — spre dejosirea si batocură romanilor in contra canonelor foră cea mai putena sfîrșita a cutedită a face urmatória parada, — care

afora de timpurile lui Rákoczy — nu credu că s'a mai intemplatu in altu locu. Eta parăda: Sosindu preotulu catolicu din Chisiu-Ineu,

*) Bucurosu vomu primi, dar o scimă insinte, căci inaltă steptanire protege cu multă predilecție si ostentatiune pre acel ce se disting intru asuprirea poporului. Red.

: domnulu Csiky, in comuna, numiti duoi pti romani — ca pre unu archiereu numai detu ilu intempinara cu aplecatiune, si ducențu in biserică greco orientala romana, i-ai artu cuminicatură nostra si darurile, — apobracandu-se in biserică nostra toti trei irnaminte — firesce preotulu celu catolicu vestimentele de ritualu seu — toti trei intru situl campanelor din biserică pornira sprecul unde mortii amintiti erau asediati. Oru care se observă la acăea parada mare sūmatoriu: preotulu catolicu imbracatu intrada dimpreuna cu cantorulu pasișu nainte si in urmă loru cu flamurile bisericesci și crucea nostra dă lungulu satului pasișu cei preoti.

Ajungendu toti la casă respectiva, preotulu catolicu isi imprimă servitiulu seu pe lacasită a venerabililor preoti romani cari esteau in pitioare ca nisice figure cioplite săi i bine disu — nacioplită.

Domnule Redactoru! Ca se cunoscă mea romana de confesiunea gr. orientala, — mai vertosu marită ocarmuire diocesana de Aradu, — ce preoti demni are in sinulu ei, aceste mai susu insirate Ti le facu cunoscă cu aceea observare, că tōte aceste sunt in stare la casu de lipsa a le documentă, macar si preotulu calvinu, carele de parădă facută diendu in hohote, — nu pote din destul a miră, cum isi potu face preotii romani de cap intru atâtă pre contă religiunei loru? G.

Varietati.

— (Societă si multiamita publică.) Despre ofertele de bune vōia, adunate pe sămă edifican dei biserică romane din Biserică-alba prin preon. Domnul protopresbiteru alu Panciovei Simionu Dimitrievicu, de la urmatōriile comune din proteratulu Panciovei si adeca: Nicolintiu 40 fl. Usdinu 20 fl. Seleusiu 6 fl 11 cr. Ovcea 3 fl. 50 cr. San'u-Mihaiu 2 fl 26 cr. v. a. suma intrăga face

71 fl 37 cr. Deci dăra comitetulu parochialu si tiene de placuta datorintia a manifestă multiamita cordială pre on. dnu protopresbiteru Simionu Dimitrievicu, precum si tuturor credinciosilor cari au contribuit la edificarea santei noastre biserică din locu, peatru aceste oferte mariamōse. — Biserică-alba in 5 martiu 1872. In numele com. parochialu. Cusmanu Ciocă, presedintele com. parochialu.

= (O crima estraordinaria) s'a intemplatu in comuna Perulu din diecesa Aradului. Dar inainte de a aretă acestu faptu orribilu, trebuie să amintim cumă in amintită comuna preotulu locale, Avramu Blădescu, de religiunea gr. or. la an. 1864 in lună lui martie trecu se la religiunea gr. cath. luanu dupa sine premai multi din poporu, cu ajutoriul carora a ocupat biserică, scolă si sesiunea parochială; acestu faptu illegale iute venindu la cunoștință Pr. Sanctie Sale dui eppu diecesanu, numai decătu a luat mesurile cuvenite, pentru de-a redobandii amintitele proprietati ale bisericăi gr. orientali, cari mesuri au avutu acelui resultatu, că la an. 1871 in lună lui maiu, gr. orientalii au redobandit biserică, inse scolă si sesiunea au remas totu in posessiunea gr. chătolicilor; o flintă depravată inse n'a potutu să suferă neci acăea unică proprietate in posessiunea dreptu-credinciosilor, căci de buna séma fiindu condusa de vre-unu spiritu necurătu, in ună din noptile trecute intrandu in biserică ca unu talharius a furat unele obiecte prețioase, mai departe a taiat in bucati tote felonele, asemenea si stăgorile, era potrulu lăruptu, facandu o dauna celiu pucinu de 1000 fl. v. a.

= (Curiosi cetitori) mai are pe unele locuri „Albina” si „Priculiciu” — căci precum ni se scrie din Bucovina si din unele parti ale Transilvaniei, abonantii nostri primescu foile amintite mai totdeuna rupte si petate, — ba, uneori neci in acăea deplorabile stare nu se prezinta; de unde se deduce, că unii domni de la posta au pré mare zelul de ceteire, foră a avea totdeodata si zelul pentru de a se abona.

La advocații romani!

Atâtă prin diaria, cătu si prin scriori private s'a exprimat dorintă, ca diu'a defișta pre 5 maiu a. c. pentru convenirea advocaților romani la Albă Iulia spre eventuală constituire intr'o reunire a advocaților romani, nu ar fi acomodata, de óre-ce tocma pre acea

dă sunt conchiamate si sinodele eparchiale, la cari participă cea mai mare parte a advocaților romani.

Dreptu aceea ne permitem a schimbă diu'a convenirei si a o desfășoare pre 4 maiu a. c. adica pre joi inainte de Dominecă Tomei in Albă Iulia.

Fagarasiu in 21 martiu 1872.

Arome Densusianu m. p.,
advocatu.

Ioanu Romanu m. p.,
advocatu.

Concursu.

La vacanța parochia din comuna Monorostia, in protopresiteratulu Totvaradiei, cotoțulu Aradului, se deschide concursu, pana in 3 aprilie vechiu, a. c.

Emolumintele suntu: 5 jugere de pamentarioru estravilanu, de la 80 case căte o misura de cuceridu sfarmat si stolele regulate.

Concurrentii au a adresă recursele lor provedinte cu timbrul cuvenit, catra on. comitetu parochialu, si a le substerne dui protopopu Josifu Belesiu in Totvaradia.

Monorostia in 5 martiu 1872.

In contilegere cu p. on. D. protopop tractualu. —

1—3

Comitetul parochialu.

Concursu.

De óre ce la alegerea ordinata pre 21 fauru, nu s'au aretat recurrenti in numeru de ajunsu, se deschide — pentru deplinirea postului de invetiatoriu suplentu la Cl. II-a din opidulu Giula-magiara, in comitatul Békési lui, — concursu nou, cu terminu pe 26. martiu a. c. in care dia va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: bani 300 fl. v. a., 2 stangeni de lemn, — la tōta ingropatiune de la mortu mare 1 fl., éra de la mortu mic 50 cr., si cortelul liberu. —

Doritorii de a scupă acestu postu, suavisati a-si adresă recursele conformu prescriselor Stat. org. catra comitetulu par. de Giula-magiara. — Acei individi, cari pe langă cunințele necesare despre absolvirea parandiei, depunere esamenului de calificare, vor produce si testimoniu despre absolvirea loru 3 sau 4. clase gimn. cu succesu bun, or avé preferintă la alegere. — In fine, potesce: ca pană in diu'a alegerei, recurența in privintă documentarii capacitatii loru de rituale, să se presentă la servitiulu domicesc in biserică din Giula-magiara. —

Chitighazu (Kétegyház) 8 martiu 1872. Din incredintarea com. par. din Giula-magiara.

Georgiu Chirilescu m. p.,
insp. cerc. de scole.

2—3

Concursu.

Din resignarea dui parochi locale, a înveită parochia din T. Carandu, protopopul Beliului, comitatul Bihor vacanta, cacea sunt incopiate urmatōriile emoluminti 12 holde pamentu, 1/2 mesura de cuceridu la óta casă si stolele indatinate.

Doritorii de a ocupă acăea parochia, suaviasi recursele loru a le substerne subsepsi protopopu in T. Carandu pana in 31 martiu. v. candu se va intemplă si alegerea.

T. Carandu, 3 mart. 1872 st. v.

Josifu Marchisiu, protopopul Beliului.

3—3

Concursu

La statuina invetiatoră vacanta din comuna Selbagelu, in protop. Lugosiului, cotațul Carasiului, se deschide concursu, pana in 24 martiu vechiu a. c.

Emolumintele sunt: 300 fl. v. a. sala anului: 3 jugere de pamentu livéda, cort libelu cu 1/2 jugeru gradina, si 30 cruceori la inormentari la care va fi poftită invetitoriu.

Concurrentii au a adresă recusele lor provedinte cu timbru si testimoniu de calificare, catra on. sinodul parochialu gr. din Selbagelu, la dlu protop. Georgiu Peste in Lugosiu.

Selbagelu in 21 fauru 1872.

In contilegere cu dlu protop. tractual 2—3 Comitetul parochialu.